

Chórismos a „nejsoucí“

Velkým Platónovým problémem (resp. velkým problémem, jak jej známe už v Platónovi a od Platóna) je ona zvláštní oddělenost, „izolovanost“ idejí od „naší reality, od světa věcí a světa lidí ponechaných samým sobě“ (Patočka, Neg. Plat. 1990. str. 47). Patočka ten problém vidí, uvědomuje si jej, a postřehuje dobře řadu věcí s tím spojených. Ale po mém soudu není v čemsi dost přesně orientován, takže se dopouští formulací zavádějících. Tak třeba ví, že „ideu, tento absolutní předmět“ (s. 47, a znovu 48), je „spíše třeba (ideu samu) ještě překonat, předstihnout, připravit ji o její před-stavující, předmětný, obrazový ráz“ (tamtéž). Právě v reakci (odpovědi) na tyto provokující (challenging) formulace jsem se rozhodl nechávat ideu (ten název zatím nechme stranou, možná, že bude lépe jej opustit) vůbec jako „předmět“, natož jako „absolutní předmět“, nýbrž jako „ne-předmět“; a rozhodl jsem se nechat docela odpadnout jakýkoli její „před-stavující, předmětný, obrazový ráz“. „Idea“ je oddělena ode vsí reality, od celého světa věcí a světa lidí *jen* tak, že k ní nelze přistoupit jako k předmětu, jako k nějaké věci (byť jakkoliv povznesené a „idealizované“), což znamená směrem zvnějšku (a tudíž ani nemůže být žádným způsobem ovlivněna zvnějšku); ale není oddělena žádnou mezerou ve směru k „realitě, ke světu věcí a světu lidí“, nýbrž naopak k nim směřuje, míří, přichází a oslovuje je, vyzývá je k něčemu a posílá je vykonat něco, uskutečnit to (jako „to pravé“), zařadit, inkorporovat to do tohoto prostředí, do „reality“, doprostřed „skutečnosti“, a to s dalekosáhlou perspektivou univerzálního vylepšení, „nápravy“. Jakmile tohle domyslíme, musí nám být zřejmé, že tu jde o přechod z ne-předmětnosti do „předmětnosti“, od niternosti k vnějšku a vnějšnosti, zkrátka o příchod z budoucnosti do přítomnosti. Pokud jde o opačný přechod, máme tu jen omezené možnosti: zniternění je možné jen individuálně, tj. je do nitra (niternosti) jednotlivého určitého subjektu.

(Písek, 140917-5.)